

MALMIN LENTOASEMA

IDEASUUNNITELMA

Arkkitehtitoimisto Freese Oy

Arkkitehtitoimisto Schulman Oy

UUSIOKÄYTÖN

30.6.2016

HELSINKI

TERMINAALI

Ideasuunnitelmassa terminaalin ja hangaarin vaihtoehtoiset käyttötarkoitukset perustuvat ajatukseen uuden kaupallisen keskuksen sijoittamisesta näiden rajaamaan kortteliin. Palveluiden määrätietoinen keskittäminen synnyttää taloudelliseen toimintaan riittävät asiakasvirrat.

Terminaalin pyöreän osan maantasokerros varataan kaupallisille asiakaspalveluyrityksille. Aulassa toimivia yrityksiä voivat olla esimerkiksi pienet erikoistavaraliikkeet, kioski, kampaamo, matkatoimisto tai autovuokraamo. Historiallisen lentokenttäpuiston info- ja näyttelytila sijoittuu aulasta kentälle avautuvaan, alun perin tullin tiloiksi suunniteltuun tilaan.

Terminaalin siipiosien käyttö on astetta yksityisempää. Nämä voidaan pitää edelleen toimistoina, vaihtoehtoisesti käytävien varrelle voidaan muuntojoustavasti perustaa vaikkapa retkeilymaja tai päiväkotit. Siipiä on mahdollista laajentaa maltillisesti 1930-luvun suunnitelman mukaisesti – siipien korotus ei kuitenkaan ole suotavaa, olkoonkin että sekin oli alkuperäinen ajatus ja rakenteet sen sallisivat.

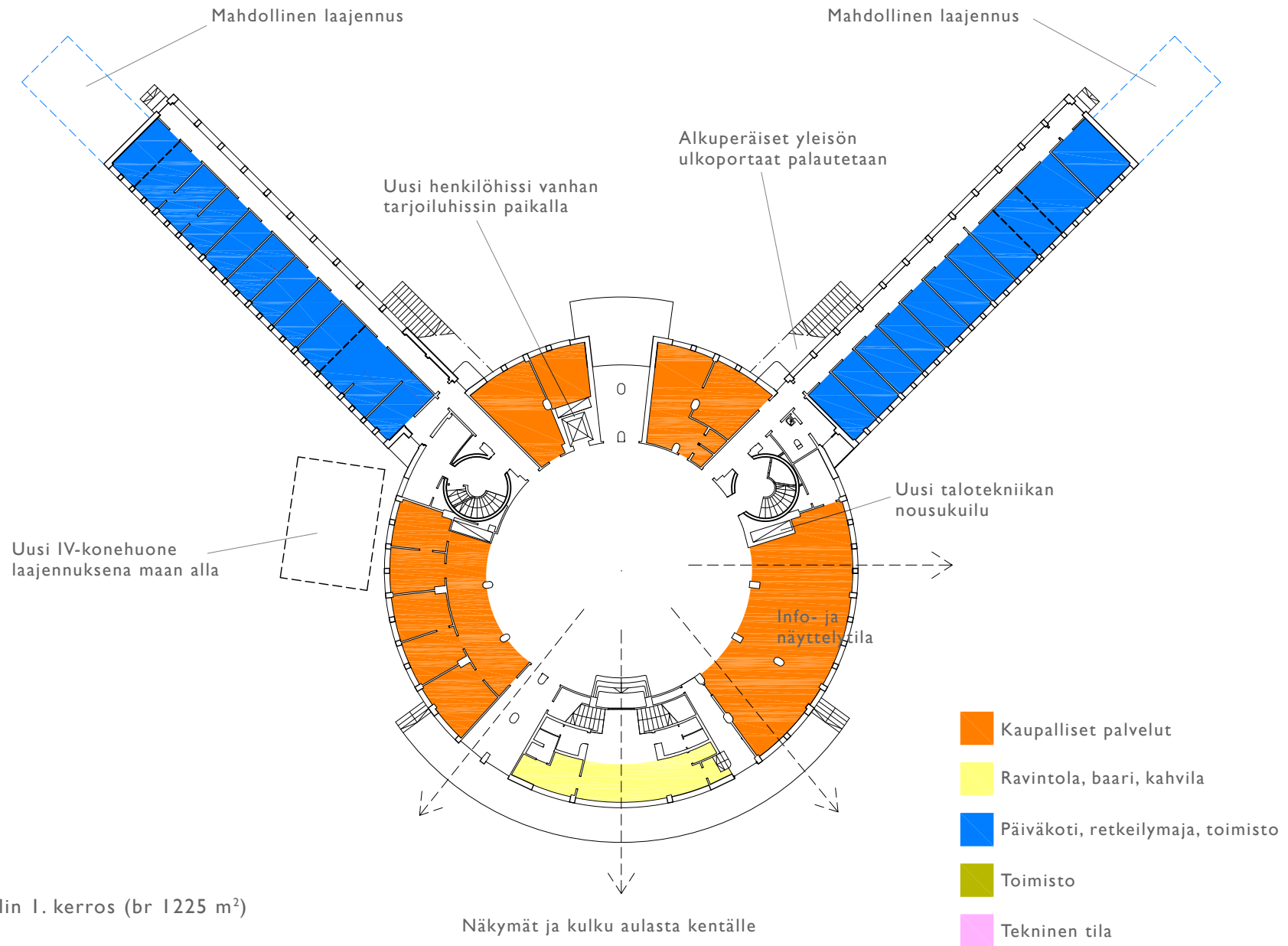
Toisen kerroksen ravintola pidetään entisessä käytössä, vieläpä alkuperäiseen laajuuteensa palautettuna. Ulkoportaiden myötä kattoterassit tulevat jälleen yleisön käyttöön, näköalatasanteen lisäksi ravintolan terassiksi. Kolmannen kerroksen toimistokäyttö pysyy muuttumattomana. Lennonjohtotornin uusiokäyttö voi olla mitä tahansa lintujentarkkailutornista ravintolan baarikabinettiin.

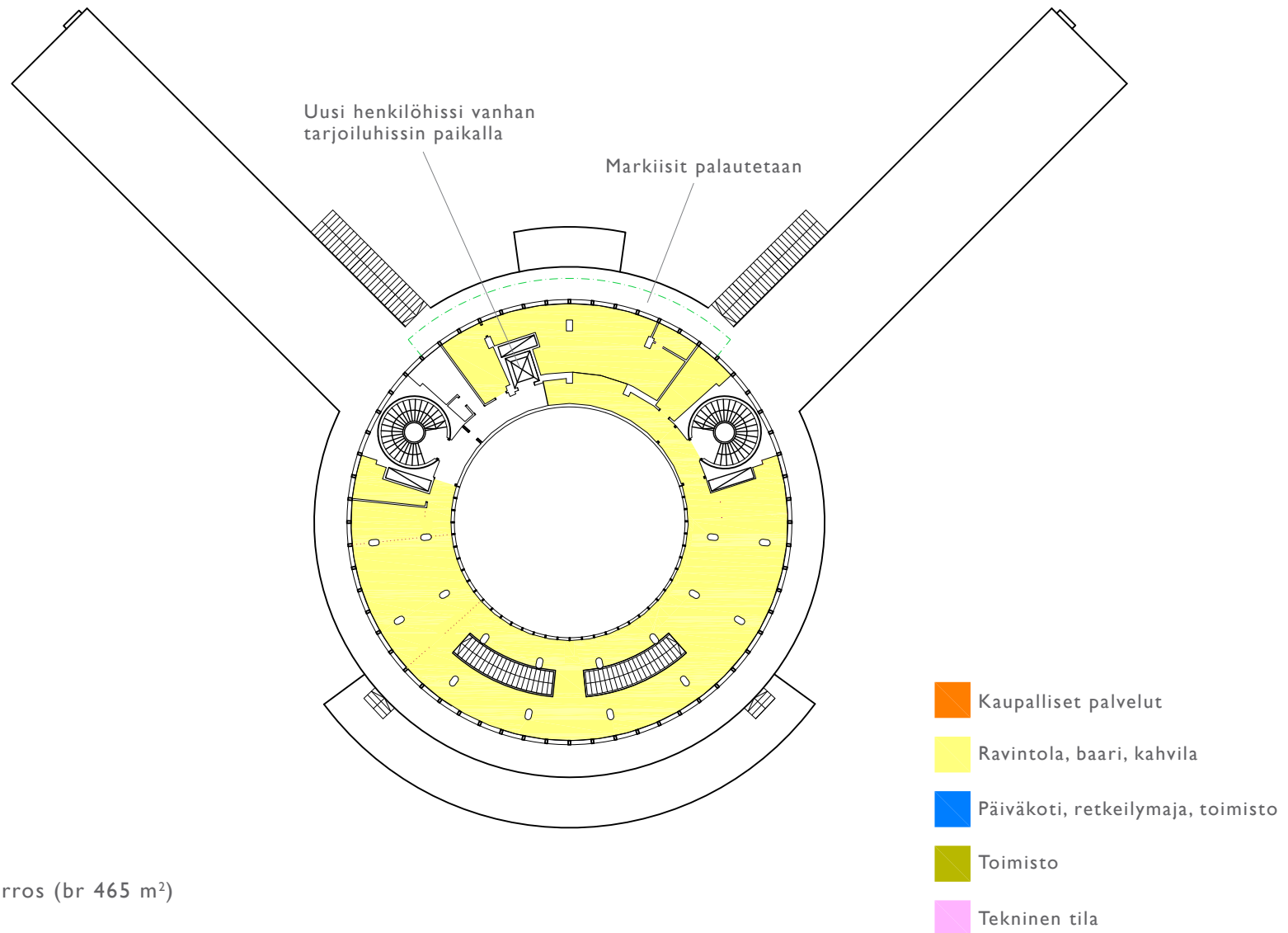
Talosta tehdään esteetön asentamalla uusi henkilöhissi vanhan ruokahissin paikalle pääsisäänkäynnin viereen. Terminaalin bruttoala on noin 2215 m² (sisältäen 1.-3. kerrokset sekä lennonjohtotornin, ilman kellaria ja laajennuksia).

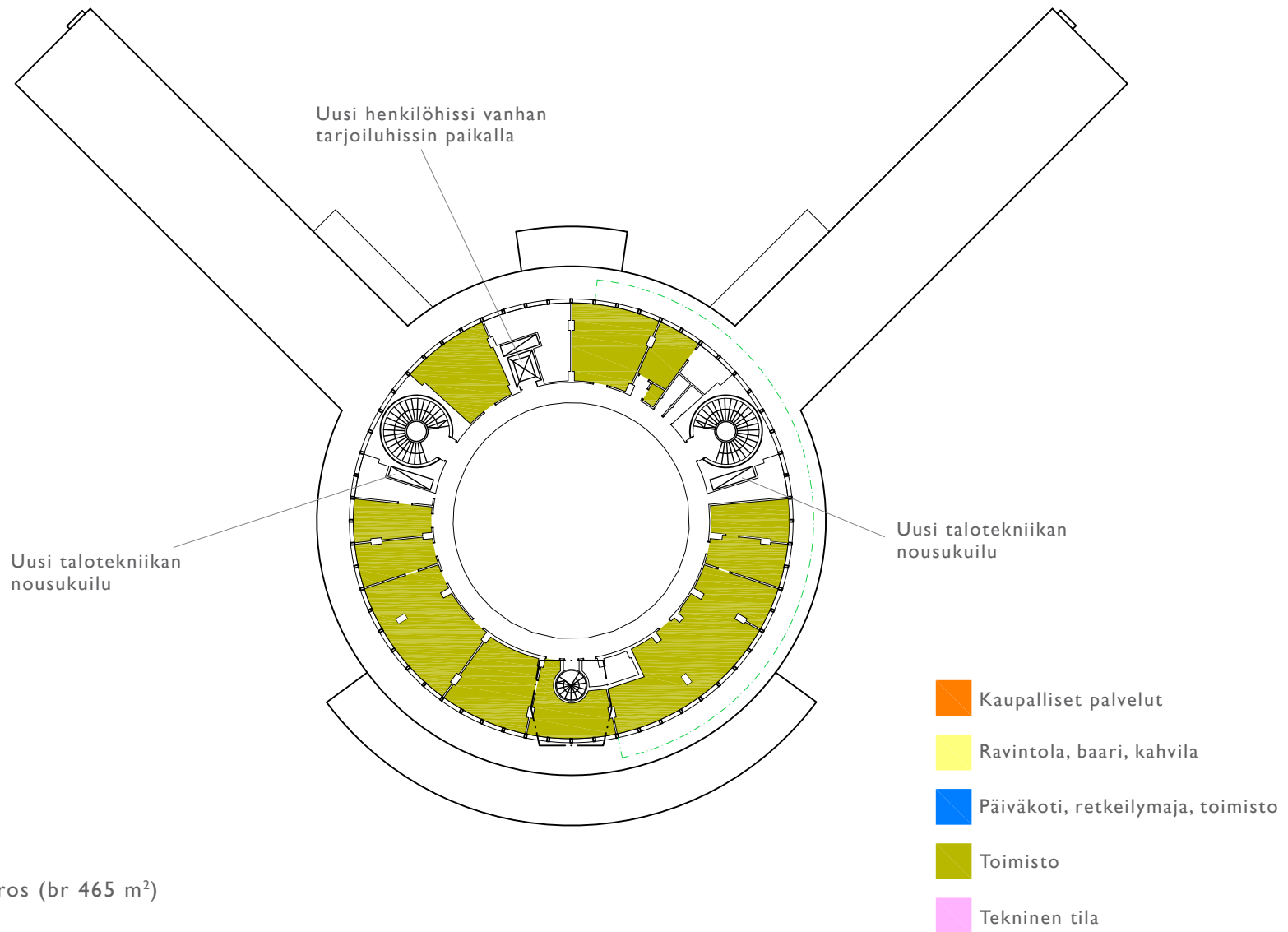

Vasemmallä:
Terminaali 1950-51. (Veljekset Karhumäki Oy / MV)

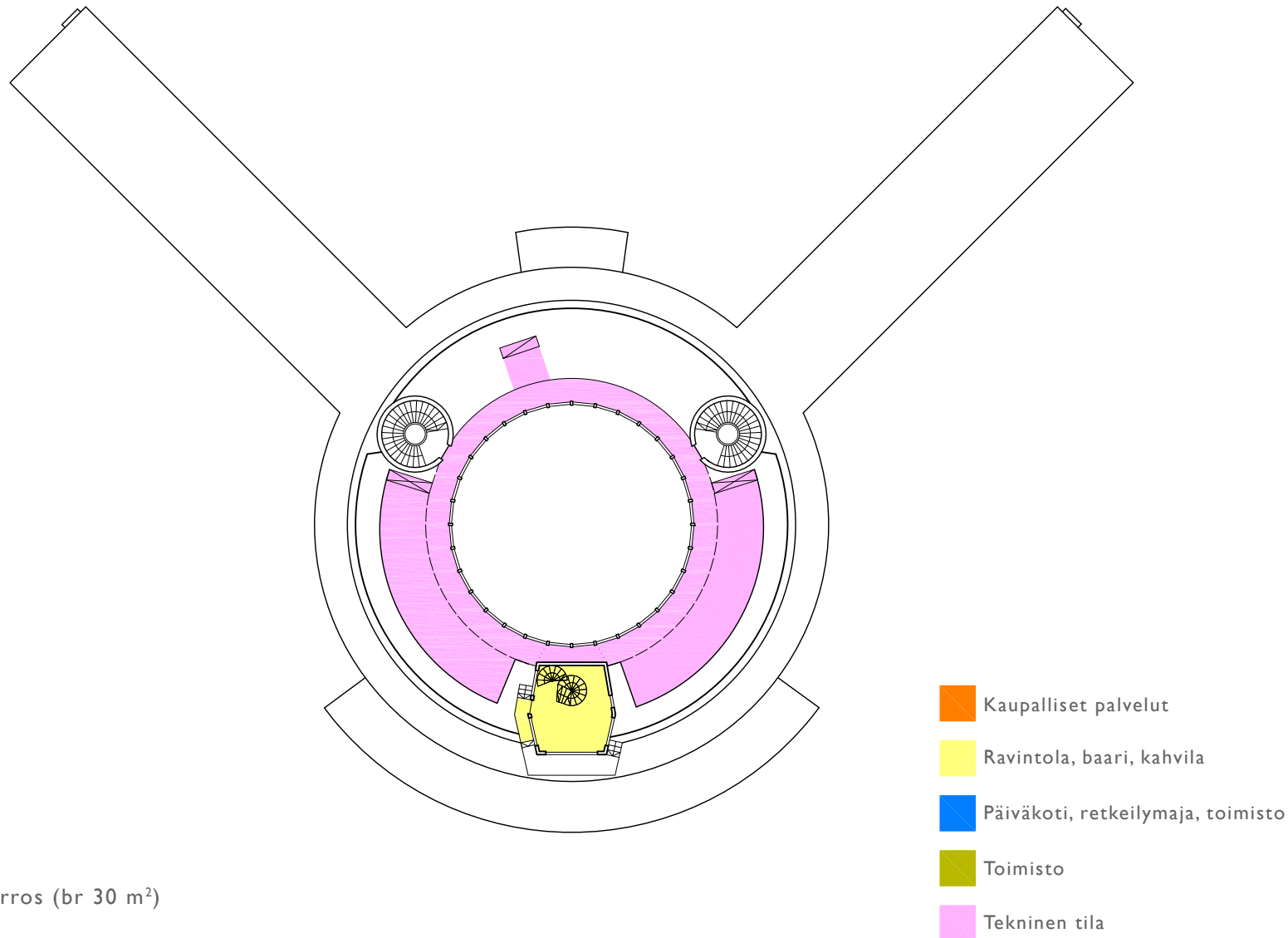
Oikealla: Terminaalin keskihalli sekä ravintolaan johtava porras 1938. (Iffland / KA)

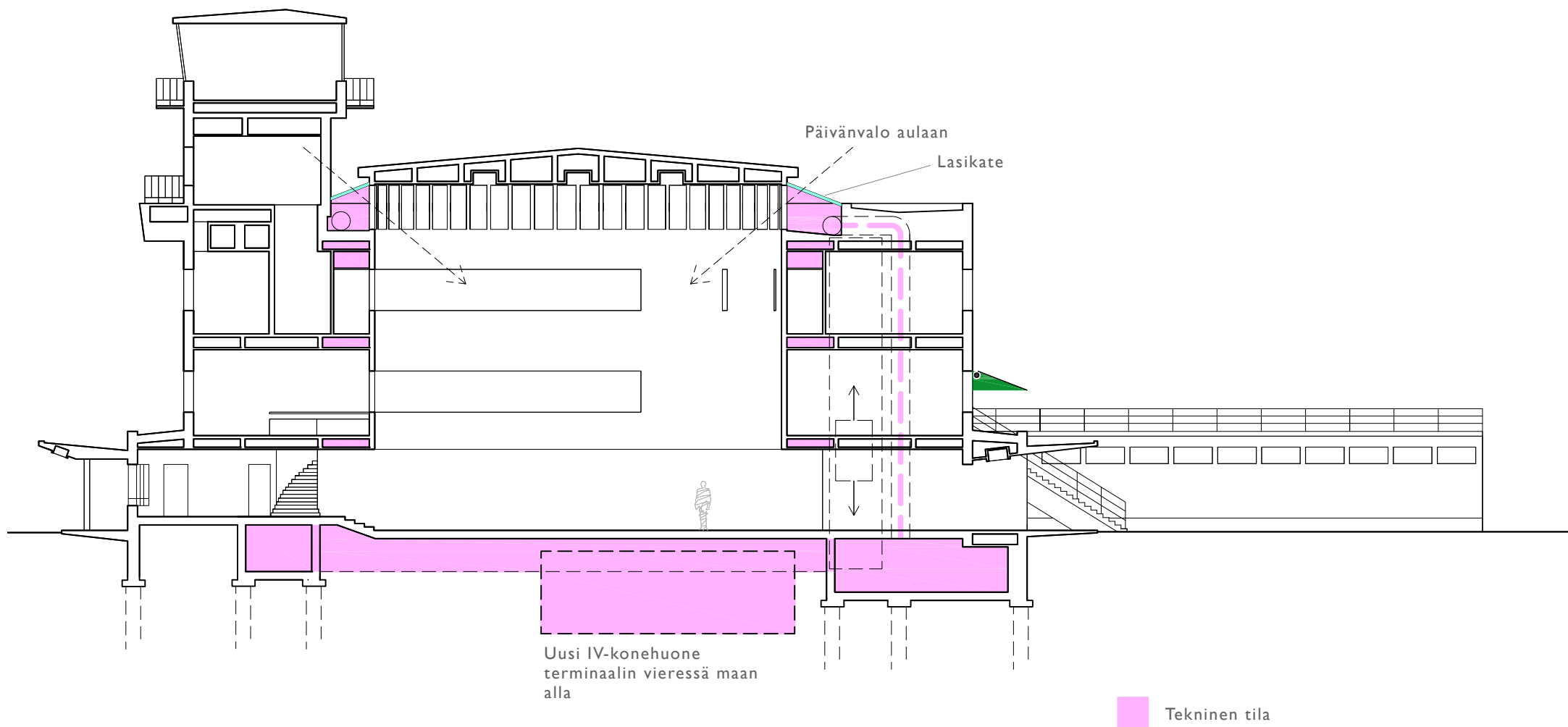

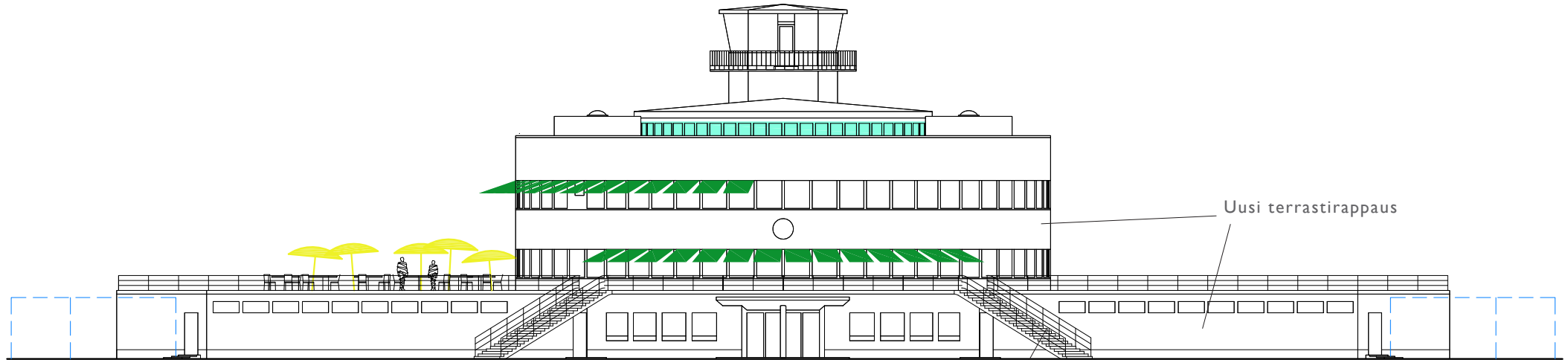

Terminaalin 3. kerros (br 465 m²)
1/400

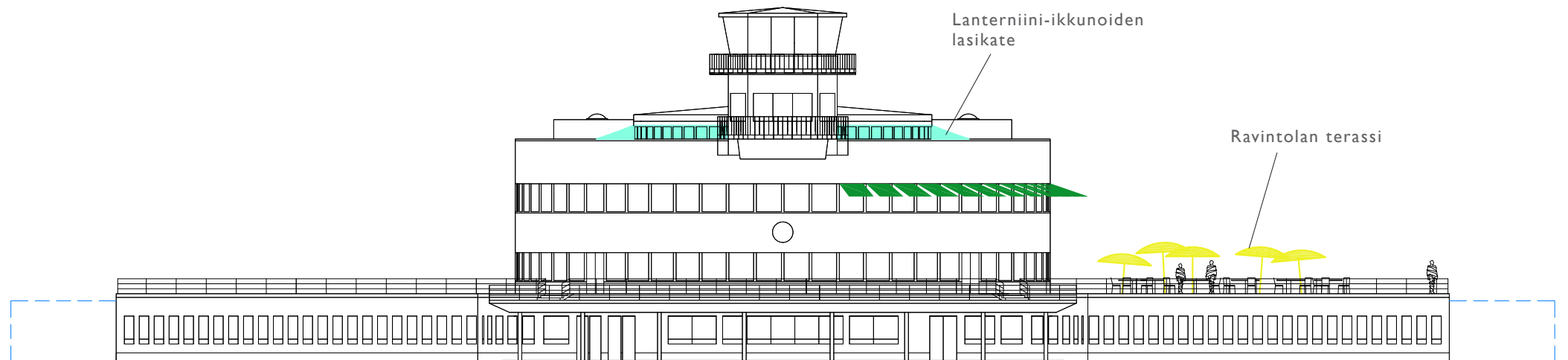

Terminaalin leikkaus
1/200

Terminaalin etelä- ja pohjoisjulkisivut
1/300

Uusi ulkoporras

TERMINAALIN RESTAUROINTI

Terminaali on suhteellisen hyvin säilyttänyt alkuperäiset piirteensä, mutta kaipaa yksityiskohdiltaan arkkitehtuurin arvokkuuden palauttamista. Rakennus restauroidaan kiinnittäen huomio vanhaan rakentamistapaan, materiaaleihin ja yksityiskohtiin. Tähän on hyvät mahdollisuudet, sillä korjauksen tarpeessa olevat rakennusosat ovat määrältään rajallisia ja teknisesti kunnostettavia. Tavoitteena on alkuperäisten ominaisuuksien, abstrahoidun geometrian ja pintojen palauttaminen julkisivuihin sekä keskeisiin sisätiloihin, kuitenkin sillä poikkeuksella, että lennonjohtotornin korotus jää muistumaksi toiminnan vaatimista 1960-luvun muutoksista.

Terminaalin sisäntulopihalle rekonstruoidaan puretut ulkoportaajat ja terassien putkikaiteet. Julkisivut rapataan alkuperäiseen vaaleaan asuun. Käsien tehtävän rappauksen toteutuksessa kiinnitetään erityistä huomiota laastin ja sen alle laitettavan lämpöeristeen koostumukseen sekä ikkunoiden ja räystäiden pellitysdetaljeihin, teknisesti kestävä tuloksen aikaansaamiseksi. Alkuperäisen terrastin sijaan voidaan harkita kalkkilaastilla tehtävää lämpörappausta, jos terrastin tekeminen kestäväällä tavalla osoittautuu mahdottomaksi. Oleellista on että julkisivu on rapattu, siinä ei ole pystysaumoja ja pinta on kauniisti vanheneva.

Sisällä ravintola palautetaan alkuperäiseen laajuuteensa ja sen symmetrinen porrasjärjestely palautetaan. Aulan ei-alkuperäinen sisäkatto poistetaan ja lanterniini-ikkunoiden valoaukot avataan täyteen korkeuteensa. Tilat, joissa alun perin on ollut kumimatot, entistetään myös lattiamateriaalin osalta. Sisätilojen alkuperäinen värimaailma selvitetään ja palautetaan. Pintojen hienostuneiden kiiltojen myötä interiöörit koHoavat uuteen loistoon.

Uuden talotekniikan sijoittamiselle interiööreihin on hyvät lähtökohdat kellarissa olevien kanaalien ja talon rakennejärjestelmän ansiosta. Nykyaikaisten käytäntöjen mukaiset, aikaisempaa isommat tekniset tilat laajennetaan pääosin maan alle sylineriosan viereen. Pyöreiden porrashuoneiden viereen sekä uuden hissikuilun taakse tehdään tarvittavat uudet pystykuilut. Kerroksissa ilmanvaihtoon liittyvät vaaka-vedot sovitetaan suojeltavissa sisätiloissa kaksoislaattavälipohjan sisään. Vesikatolle tulevat talotekniikan elimet sijoitetaan lanterniinia kiertävään tekniseen tilaan, joka jää korkeudeltaan pääjulkisivun räystästä matalammaksi. Korotus toimii samalla lanterniini-ikkunoiden suojaksi tulevan lasikatteen jalustana.

Ylhäällä: Terminaalin kentän puolelta. (Iffland / KA)

Vasemmalla:

Ravintola terminaalin 2. kerroksessa vuonna 1938 (Arkitekten 1938 / Iffland / KA)

HANGAARI

Hangaari on kokonaisuutena hyvin säilyttänyt alkuperäiset piirteensä. Uusiokäytön ja restauroinnin lähtökohtana on pitää rakennus mahdollisimman pitkälle muuttumattomana. Kaikkien toimenpiteiden tulee olla ns. palautettavia.

Ideasuunnitelmassa rakennuksen uudet käyttötarkoitukset on valittu siten, että rakenteet ja pinnat voidaan säilyttää autenttisina. Toiminnot eivät vaadi täydellisen tasalaatuisia sisäolosuhteita esimerkiksi lämpötilan suhteen. Poikkeuksellisen pitkien jännevälien lentokonehalli soveltuu lähes sellaisenaan urheilukäyttöön tai vaihtuvien tapahtumien monitoimitilaksi. Palloilukäyttö edellyttää siirrettävän joustolattian tekemistä suojeltavan, kuusikulmaisiin ruutuihin jaetun betonilattian päälle.

Kentän puoleisen seinän avattavuus on rakennuksen voimavara, huolimatta liukuovien heikosta lämmöneristäväydestä. Yläpohjaa lisäeristetään tarvittaessa ohuesti ulkopuolelta, sisätilan ja ulkoarkkitehtuurin laatua pilaamatta. Slammatut tiilijulkisivut paikataan ja maalataan. Vanhat puuikkunat kunnostetaan.

Lentokonehallin toisella pitkällä sivulla oleva matala aputilavyöhyke ja kaksikerroksinen toimistosiipi muutetaan uuden liikuntakeskuksen aputiloiksi, pukuhuoneiksi, varastoiksi ja toimistoiksi. Ainoa julkisivumuutos on liikuntakeskuksen vastaanottila-kahvilan uusi lasiseinä entisten autotallinoviekseen paikalla.

Yksi mahdollisuus kestävä kehityksen mukaiseksi lämmitysratkaisuksi voisi löytyä laajan maa-alueen ja kattopinnan hyödyntämisestä. Suunnitelmassa hallin pulpettikaton päälle ehdotetaan aurinkopaneeleita.

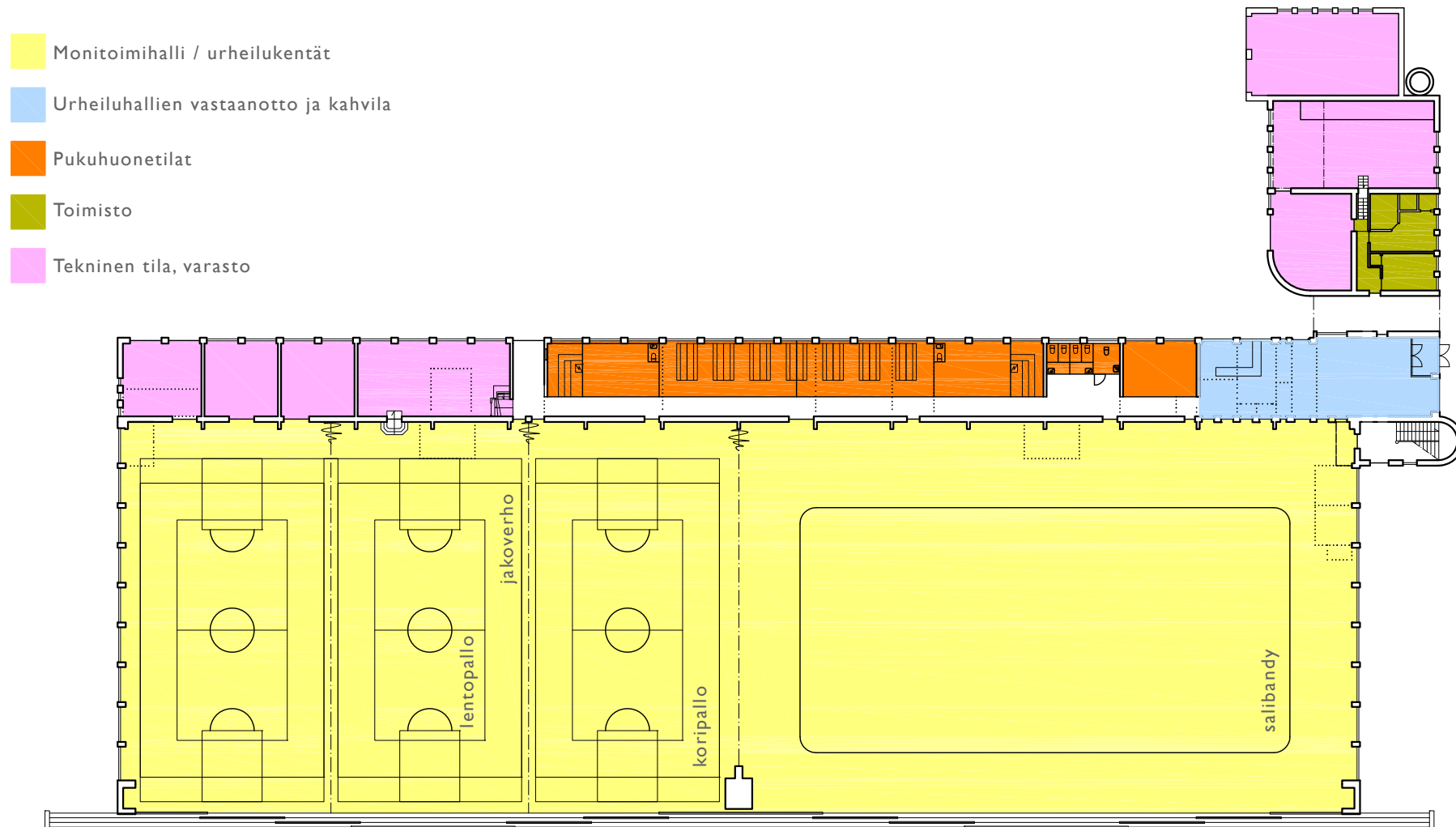
Hangaarin bruttoala on n. 4810 m².

Vasemmalla: Hangaari edustalla Lufthansan Ju-52, vuonna 1938. (Pietinen / MV)

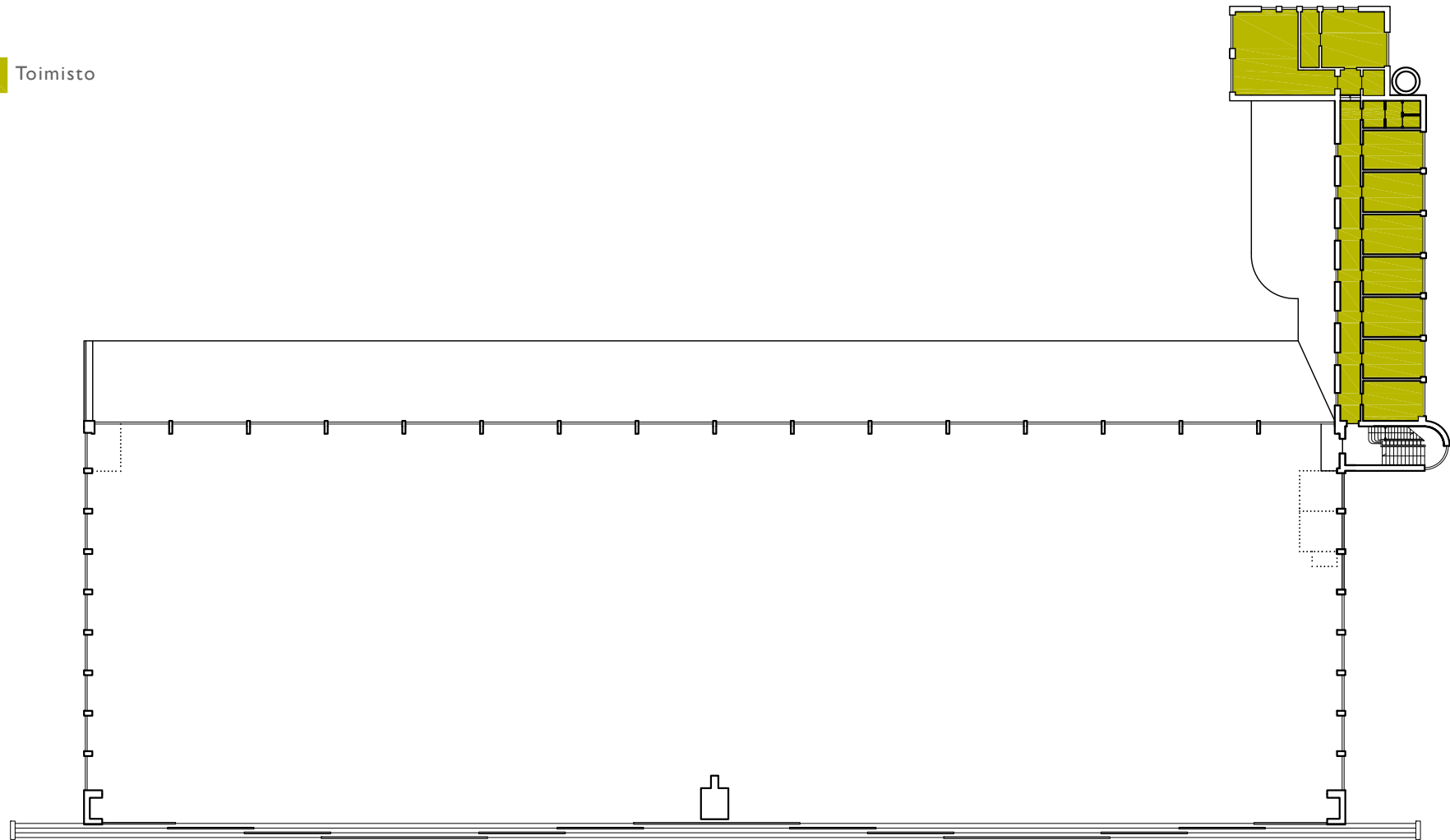
Oikealla:

Väriavaloitus lentoaseman avajaisista 15.5.1938 (von Wendt / SLS)

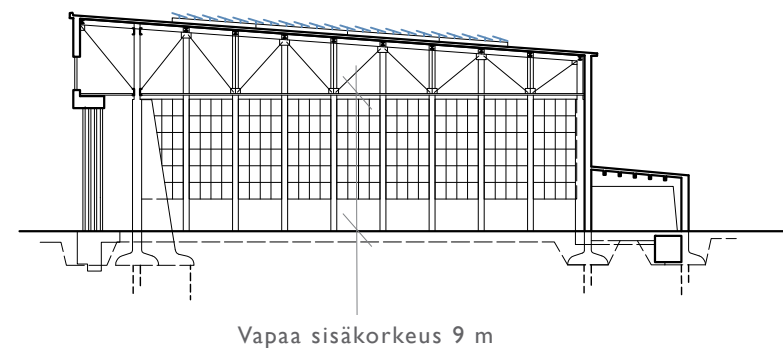
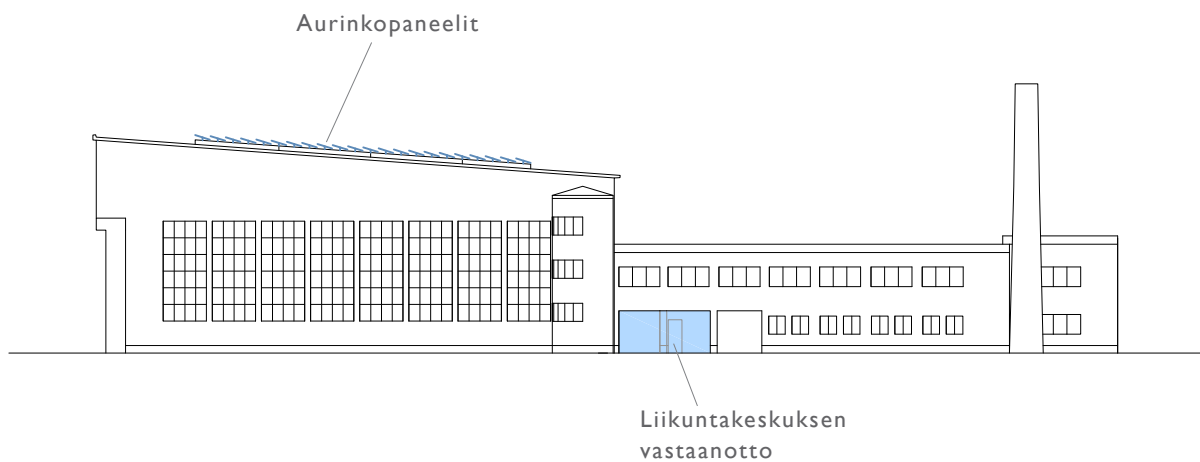
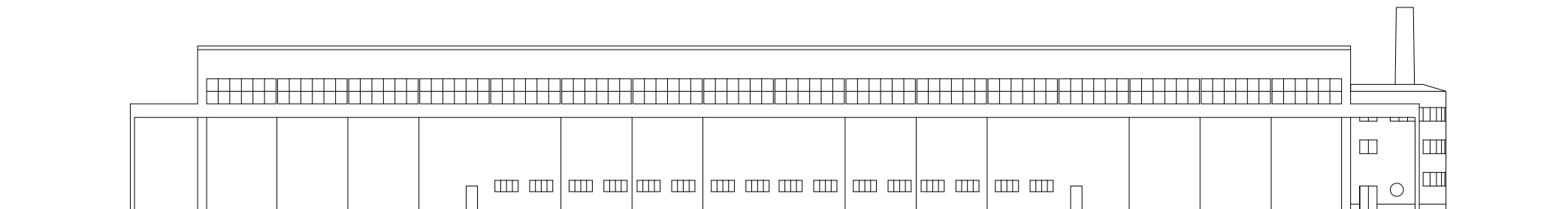

Hangaarin I. kerros (br 4453 m²)
1/500

 Toimisto

Hangaarin 2. kerros (br 320 m²)
1/500

Hangaarin koillis- ja luoteisjulkisivu sekä leikkaus
1/500

Tämä sivu: Malmin lentoasema, nykytilanteen inventointikartta,
Ympäristöhistoriallinen selvitys (YHS)
Arkkitehtitoimisto Freese Oy 2016.

Kansikuva: Malmin lentoasema vuonna 1939 (Sotamuseo)

Takakansi: Terminaalin keskihalli vuonna 1938 (Pietinen / MV)

